Europaparlamentet
2014-2019

Plenarhandling

B8-0197/2018 }
B8-0199/2018 }
B8-0200/2018 }
B8-0201/2018 }
B8-0204/2018 } RC1

18.4.2018

GEMENSAMT FÖRSLAG TILL RESOLUTION

i enlighet med artiklarna 135.5 och 123.4 i arbetsordningen

som ersätter resolutionsförslagen från följande grupper:
PPE (B8-0197/2018)
S&D (B8-0199/2018)
ECR (B8-0200/2018)
ALDE (B8-0201/2018)
Verts/ALE (B8-0204/2018)

om Vitryssland
(2018/2661(RSP))

Cristian Dan Preda, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Jaromír Štětina, Patricija Šulin, Francis Zammit Dimech, Tomáš Zdechovský, Milan Zver, Jarosław Wałęsa, Csaba Sógor, Mairead McGuinness, Romana Tomc, Ivan Štefanec, Eduard Kukan, Elisabetta Gardini, Giovanni La Via, Adam Szejnfeld, Michaela Šojdrová, Tunne Kelam, David McAllister, Lars Adaktusson, Krzysztof Hetman, Željana Zovko, Bogdan Brunon Wenta, Sandra Kalniete, Dubravka Šuica, Pavel Svoboda, Ivana Maletić, Laima Liucija Andrikienė, Marijana Petir, Seán Kelly, Deirdre Clune, Andrey Kovatchev, Julia Pitera, Elmar Brok, Jerzy Buzek, Daniel Caspary, Lorenzo Cesa, Michael Gahler, Alojz Peterle, Fernando Ruas, Inese Vaidere, László Tőkés, Stanislav Polčák, Jiří Pospíšil, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra

för PPE-gruppen
Elena Valenciano, Victor Boştinaru, Soraya Post, Clare Moody
för S&D-gruppen
Charles Tannock, Branislav Škripek, Raffaele Fitto, Ruža Tomašić, Monica Macovei, Anna Elżbieta Fotyga
för S&D-gruppen
Petras Auštrevičius, Beatriz Becerra Basterrechea, Izaskun Bilbao Barandica, Dita Charanzová, Gérard Deprez, Martina Dlabajová, María Teresa Giménez Barbat, Nathalie Griesbeck, Marian Harkin, Ivan Jakovčić, Petr Ježek, Ilhan Kyuchyuk, Valentinas Mazuronis, Louis Michel, Javier Nart, Urmas Paet, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Jozo Radoš, Marietje Schaake, Jasenko Selimovic, Ramon Tremosa i Balcells, Ivo Vajgl, Johannes Cornelis van Baalen, Hilde Vautmans
för ALDE-gruppen
Rebecca Harms, Bronis Ropė, Heidi Hautala, Indrek Tarand, Davor Škrlec, Igor Šoltes
för Verts/ALE-gruppen

Europaparlamentets resolution om Vitryssland
(2018/2661(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av sina tidigare resolutioner och rekommendationer om Vitryssland,

– med beaktande av parlamentsvalet den 11 september 2016, presidentvalet den 11 oktober 2015 och lokalvalet den 18 februari 2018 i Vitryssland,

– med beaktande av uttalandet av den 20 februari 2018 från talespersonen för vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om lokalvalet i Vitryssland,

– med beaktande av uttalandet av den 25 mars 2018 från talespersonen för vice ordföranden/den höga representanten om utvecklingen inför och under frihetsdagen i Vitryssland,

– med beaktande av rådets slutsatser om Vitryssland, särskilt av den 15 februari 2016 om upphävande av sanktionerna mot 170 privatpersoner och tre vitryska företag och om fastställande av ramen för den politiska dialogen och villkoren för att förbindelserna mellan EU och Vitryssland ska utvecklas utifrån en positivare dagordning, särskilt i fråga om demokratiska reformer,

– med beaktande av slutsatserna från toppmötet inom det östliga partnerskapet av den 24 november 2017 och godkännandet av de 20 resultat som ska uppnås till 2020, vilket ska komma medborgarna till godo,

– med beaktande av kommissionsledamoten Johannes Hahns besök i Vitryssland i januari 2018 och de pågående förhandlingarna om prioriteringarna för partnerskapet mellan EU och Vitryssland,

– med beaktande av beslutet av rådet (utrikes frågor) om förlängning av giltigheten med ett år, fram till februari 2019, för de återstående restriktiva åtgärderna mot Vitryssland, däribland i fråga om vapenembargo, förbud mot export av varor för internt förtryck, frysning av tillgångar och reseförbud avseende de fyra personer som uppfördes på förteckningen i samband med de ouppklarade försvinnandena av två oppositionspolitiker, en affärsman och en journalist 1999 och 2000,

– med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och av alla människorättskonventioner som Vitryssland är part i,

– med beaktande av uttalandet av den 28 mars 2018 från FN:s särskilda rapportör om situationen för de mänskliga rättigheterna i Vitryssland,

– med beaktande av artikel 135 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Efter presidentvalet 2015 och parlamentsvalet 2016 hölls det lokalval i Vitryssland den 18 februari 2018. De flera år gamla rekommendationerna från OSSE:s kontor för

demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) och Venedigkommissionen om vallagstiftningen och valprocessen har fortfarande inte hörsammats av Vitryssland. Enligt utländska diplomatobservatörer och vitryska observatörer var lokalvalet i februari 2018 bara ytterligare en bekräftelse av bristerna.

B. I februari 2016 hävde EU de flesta av sina sanktioner mot vitryska statstjänstemän och juridiska personer som ett tecken på god vilja för att uppmuntra Vitryssland att förbättra sitt facit i fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatliga principer.

C. EU har vid upprepade tillfällen slagit fast att respekt för de grundläggande friheterna, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna är en uppenbar förutsättning för att förbindelserna mellan EU och Vitryssland ska förbättras och främjas ytterligare. Situationen i landet är dock fortfarande oroväckande, då endast mycket begränsade, försiktiga framsteg kan skönjas i detta avseende.

D. De efterlängtade författnings- och lagstiftningsreformer som skulle möjliggöra framväxten av verklig demokrati låter vänta på sig.

E. Inga försök till valreform har gjorts, och lokalvalet i februari 2018 visade att ett betydande antal allvarliga brister och förfarandemässiga missförhållanden finns kvar, bland annat ett restriktivt regelverk för politiska rättigheter i alla skeden av valkampanjerna och problem med observation, röstning och rösträkning. Sedan 1994 har inga fria och rättvisa val genomförts i Vitryssland.

F. Internationella observatörer bjöds inte in till lokalvalet, och vitryska observatörer samlade in konkreta belägg för att det gjorts storskaliga, landsomfattande försök att blåsa upp valdeltagandet och för att så kallad karusellröstning förekommit, det sistnämnda för första gången på flera år.

G. Skrämseltaktiken fortsätter, bland annat med flera fall av frihetsberövanden av oberoende aktivister och oppositionsaktivister, politiker och journalister. Än en gång hindrades framstående oppositionsmedlemmar samt demokrati- och människorättsförkämpar från att delta i – eller greps inför och under – en otillåten demonstration i Minsk den 25 mars 2018 i samband med 100-årsdagen för Vitrysslands självständighetsförklaring. De flesta frigavs dock senare utan åtal.

H. Två politiska fångar, Mikhail Zhamchuzhny and Dzmitry Paliyenka, sitter alltjämt frihetsberövade.

I. Parlamentet har stöttat det vitryska civilsamhället i många år genom att dela ut Sacharovpriset till det vitryska journalistförbundet 2004 och till Aljaksandr Milinkevitj 2006 och genom andra initiativ.

J. Händelserna under frihetsdagen 2018 visar än en gång att den vitryska regeringen inte tänker överge sin gamla policy med massförtryck av medborgare som försöker utöva sina rättigheter enligt författningen och internationella fördrag.

K. Den 24 januari 2018 blockerade informationsministeriet godtyckligt tillgången till den ledande oberoende nyhetssajten Charter97.org på vitryskt territorium. Straffrättsliga

förfaranden har väckts mot oberoende bloggare. Om förslagen till ändringar av medielagen antas skulle detta innebära ett nytt och betydande hot mot yttrandefriheten i landet.

L. Den 25 oktober 2016 antog Vitryssland sin första nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter, som antogs genom en resolution av det vitryska ministerrådet och som lägger fast de huvudsakliga åtgärdsområdena för fullgörandet av landets människorättsåtaganden.

M. Vitryssland är det enda land i Europa som fortfarande verkställer dödsstraff. FN:s särskilda rapportör för människorättssituationen i Vitryssland har konstaterat att dödsdomar i landet kan betraktas som högst tvivelaktiga på grund av frånvaron av ett oberoende rättsväsen och rättvisa rättegångar.

N. EU och Vitryssland förhandlar just nu om skräddarsydda partnerskapsprioriteringar. Bland de viktigaste intresseområdena återfinns ekonomisk utveckling och modernisering, stärkta institutioner och god samhällsstyrning, konnektivitet och mellanmänskliga kontakter. Den vitryska regeringen har vid upprepade tillfällen sagt sig eftersträva en normalisering av förbindelserna med EU, ett upphävande av återstående sanktioner och en viseringsliberalisering. Framsteg i detta avseende beror dock med nödvändighet på om Vitryssland visar en politisk vilja och ett engagemang för att ansluta sig till demokratiska värderingar, rättsstatlighet och grundläggande friheter.

1. Europaparlamentet stöder EU:s kritiska engagemang i förbindelserna med Vitryssland, så länge detta villkoras av att konkreta demokratiseringssteg tas och av att de vitryska myndigheterna fullt ut respekterar grundläggande friheter och mänskliga rättigheter.

2. Europaparlamentet noterar med besvikelse att de rekommendationer som utfärdades av OSSE/ODIHR och Venedigkommissionen efter presidentvalet 2015 och parlamentsvalet 2016 och som skulle ha genomförts före lokalvalet 2018 fortfarande inte har hörsammats, trots tidigare vädjanden. Parlamentet uppmanar de vitryska myndigheterna att utan dröjsmål, och i samarbete med internationella parter, återuppta arbetet med övergripande valreformer inom ramen för den bredare demokratiseringsprocessen.

3. Europaparlamentet beklagar djupt trakasserierna mot journalister och oberoende medier i Vitryssland inför lokalvalet, bland annat genom att Andrus Kozel, journalist vid tevekanalen Belsat, bortfördes från en vallokal på olaglig väg och tvingades utstå brutal behandling och genom att nyhetsportalen Charter97 blockerades.

4. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck de vitryska myndigheterna att villkorslöst upphäva blockeringen av den ledande oberoende nyhetssajten Charter97.org, överge ändringarna av medielagen – som skulle hota yttrandefriheten om de antogs – och upphöra med förföljelserna av oberoende bloggare som yttrar sig fritt.

5. Europaparlamentet konstaterar att antalet demokratiska oppositionsföreträdare i vallokaler ute i distrikten var oproportionerligt lågt i förhållande till antalet inlämnade ansökningar.

6. Europaparlamentet uttrycker besvikelse över att demokratiska oppositionspartier vid upprepade tillfällen nekats registrering. Parlamentet vill se ett hävande av restriktionerna och en förenkling av registreringsförfarandena för politiska partier i Vitryssland. Parlamentet framhåller att alla politiska partier måste tillåtas bedriva politisk verksamhet utan restriktioner, särskilt under valkampanjer. Parlamentet vill se ett upphävande av artikel 193/1 i Vitrysslands strafflag, som kriminaliserar deltagande i icke-registrerade organisationers verksamhet.

7. Europaparlamentet beklagar de vitryska myndigheternas oproportionerliga reaktion på oppositionsaktivisters försök att organisera en otillåten sammankomst i samband med firandet av frihetsdagen den 25 mars 2018, vilket mynnade ut i tiotals gripanden, däribland av oppositionsledarna och de tidigare presidentkandidaterna Mikalaj Statkevitj och Uladzimir Njakljajeŭ. Parlamentet upprepar att mötes- och föreningsfriheten är en grundläggande mänsklig rättighet. Parlamentet framhåller att allvarliga avsteg från demokrati och respekt för grundläggande friheter, t.ex. fler frihetsberövanden av politiska fångar, i varje enskilt fall bör ge upphov till en kraftig reaktion från EU:s sida i dess förbindelser med Vitryssland.

8. Europaparlamentet kräver med eftertryck ett frigivande av Michail Zjamtjuzjny och Dzmitryj Palijenka, två civilsamhällesaktivister som för närvarande sitter frihetsberövade av politiska skäl, och vill att alla tidigare politiska fångar ska få upprättelse och deras medborgerliga och politiska rättigheter återställas.

9. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till de vitryska myndigheterna att under alla omständigheter trygga respekten för de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, i enlighet med den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och de internationella och regionala människorättsinstrument som ratificerats av Vitryssland.

10. Europaparlamentet påpekar att respekt för grundläggande friheter är ett centralt inslag i en välmående demokrati. Parlamentet uppmanar med kraft de vitryska myndigheterna att inleda en konstruktiv och öppen dialog med den demokratiska oppositionen och med civilsamhällets organisationer för att garantera medborgarnas fri- och rättigheter, särskilt föreningsfriheten, rätten till fredliga sammankomster och yttrandefriheten, och för att säkerställa en ram för fria och oberoende medier.

11. Europaparlamentet upprepar med eftertryck sin vädjan till Vitryssland att ansluta sig till ett världsomfattande moratorium för dödsstraffet som ett första steg på vägen mot dess definitiva avskaffande. Parlamentet påminner om att dödstraffet är omänskligt och förnedrande, inte har någon påvisad avskräckande effekt och gör att rättegångsfel får oåterkalleliga konsekvenser. Parlamentet beklagar att vitryska domstolar utfärdat nya dödsdomar under 2018.

12. Europaparlamentet uppmanar utrikestjänsten och kommissionen att fortsätta sitt stöd till civilsamhällesorganisationer i Vitryssland och utomlands. Parlamentet framhåller i detta sammanhang behovet av att stödja alla oberoende informationskällor för det vitryska samhället, däribland medier som sänder på vitryska, och från utlandet.

13. Europaparlamentet noterar sektordialogerna på teknisk nivå mellan EU och Vitryssland och utvidgningen av samarbetet på områden som ekonomisk reform, resurseffektivitet, grön ekonomi och miljöskydd. Parlamentet uppmanar utrikestjänsten och kommissionen att prioritera säkerheten vid det vitryska kärnkraftverket i Ostrovets och att se till att framsteg i förbindelserna mellan EU och Vitryssland görs avhängiga av att Vitryssland visar prov på större öppenhet och samarbete och fullt ut efterlever internationella kärn- och miljösäkerhetsstandarder.

14. Europaparlamentet beklagar att den nuvarande människorättsdialogen inte ger några konkreta resultat, och uppmanar med kraft EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter att hitta olika sätt att främja ett fullständigt och verksamt skydd för de mänskliga rättigheterna i Vitryssland. Parlamentet kräver att alla politiska fångar ska friges.

15. Europaparlamentet noterar de pågående förhandlingarna om prioriteringarna för partnerskapet mellan EU och Vitryssland och ser fram emot att de ska kunna avslutas inom kort. Detta kommer att vidga det bilaterala samarbetet till förmån för båda parternas medborgare och ge Vitryssland tillgång till mer ekonomiskt stöd och samarbete, under förutsättning att landet tar tydliga och konkreta steg i riktning mot demokratisering och öppenhet, bland annat, och företrädesvis, genom en övergripande valreform. Parlamentet välkomnar i detta sammanhang kommissionens planer på att utöka det ekonomiska stödet för perioden 2018–2020. Parlamentet vill se tydligare reformåtaganden från den vitryska regeringens sida och rekommenderar utarbetandet av en färdplan för tätare förbindelser mellan EU och Vitryssland genom riktmärken och en tidtabell för verkställandet av åtagandena.

16. Europaparlamentet vill se fortsatt EU-stöd till civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare och uppmanar kommissionen att arbeta nära tillsammans med forumet för det civila samhället inom det östliga partnerskapet och att följa dess rekommendationer. Parlamentet uppmanar med kraft den vitryska regeringen att säkerställa medborgardeltagande i de politiska beslutsprocesserna på lokal och nationell nivå och att låta sig inspireras av Europarådets riktlinjer av den 27 november 2017. Parlamentet noterar det växande samspelet mellan Vitryssland och denna organisation.

17. Europaparlamentet uppmanar i detta sammanhang utrikestjänsten och kommissionen att hitta sätt att informera och samråda med vitryska civilsamhällesorganisationer om den pågående dialogen och de pågående förhandlingarna mellan EU och Vitryssland.

18. Europaparlamentet noterar med tillfredsställelse att partnerskapet om rörlighet mellan EU och Vitryssland börjat sättas i verket och ser fram emot slutförandet av avtalen om förenklade viseringsförfaranden och återtagande mellan EU och Vitryssland, vilket skulle lämna ett tydligt bidrag till mellanmänskliga kontakter och affärskontakter.

19. Europaparlamentet välkomnar det beslut av myndigheterna i Minsk som sedan februari 2018 möjliggör korta viseringsfria vistelser i Vitryssland för utländska medborgare från 80 länder.

20. Europaparlamentet välkomnar framstegen i arbetet med att främja ungdomsutbyten och mellanmänskliga kontakter mellan EU och Vitryssland, bland annat genom

EU:s rörlighetssystem Most, Erasmus+, Horisont 2020 och instrumentet för tekniskt stöd och informationsutbyte (Taiex) och genom Vitrysslands anslutning till Bolognaprocessen. Parlamentet vill att Bolognaprocessen ska genomföras i enlighet med den färdplan som det europeiska området för högre utbildning (EHEA) och Vitryssland enats om. Detta är en åtgärd som kommer att gynna unga vitryssar och ytterligare förbättra utbytena och de mellanmänskliga kontakterna med EU.

21. Europaparlamentet vill att mandatet för FN:s särskilda rapportör för människorättssituationen i Vitryssland ska förlängas, och uppmanar den vitryska regeringen att samarbeta fullt ut med den särskilda rapportören. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att främja och stödja en utvidgning av mandatet för FN:s särskilda rapportör, och uppmanar EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter att samarbeta med FN:s särskilda rapportör för att förbättra situationen i landet.

22. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Europeiska utrikestjänsten, rådet, OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter, Europarådet, medlemsstaternas regeringar och parlament samt de vitryska myndigheterna.